የአብክመ ኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ማስተባበሪያ ጽ/ቤት

የ2002 በጀት ዓመት <u>ዓመታዊ</u> ዕቅድ አፈፃፀም ሪፖርት

ሐምሌ 2002 ዓ.ም
ባህርዳር

ማውጫ

ማጠቃለያ --3
የዋና ዋና ተግባራት አፈፃፀም..4
1. መከላከል...4
1.1. የመረጃና ትምህርት ስርፀት 4
1.1.1. የግንዛቤ ማስጨበጫ ትምህርት..4
1.1.2. የመረጃ ትምህርትና ስርፀት ቁሳቁስ 5
1.1.3 የኤድስ መረጃ ማዕከላት..7
1.2. የማህበረሰብ ውይይት 7
1.3 የማህበረሰብ አቀፍ ኤድስ ፕሮግራም 10
1.4 የኤች.አይ.ቪ. የምክርና የደም ምርመራ አገልግሎት...11
1.5 ኤች አይ ቪ. ከእናት ወደ ልጅ እንዳይተላለፍ መከላከል 13
1.6 የኮንዶም ትውውቅና ሥርጭት 15
1.7 የአባላዘር በሽታዎችን መከላከልና ማከም 17
1.8 በስራ ቦታዎች ኤች.አይ.ቪ/ኤድስን መከላከል 18
1.9 ልዩ ትኩረት የሚያስፈልጋቸው የህብረተሰብ ክፍሎች ላይ የተከናወኑ ተግባራት..................................18
2. ድጋፍና ክብካቤ...20
2.1. ቫይረሱ በደማቸው ለሚገኝባቸውና ለኤድስ ሀሙማን ድጋፍና የማህበራት እንቅስቃሴ........20
2.2. ወላጆቻቸውን ላጡና ተጋላጭ ልጆች የሚደረግ ድጋፍ...23
2.3 ለተጋላጭ ወጣቶች ሴቶች የገቢ ማስገኛ ስልጠናና ድጋፍ...25
2.4 የፀረ ኤች አይ ቪ. መድሃኒት አገልግሎት 25
3. የአቅም ግንባታ...27
3.1 ስልጠናዎች 27
3.2 የጤና አገልግሎት መስጫ ተkማትን ማስፋፋት...30
3.3 በኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መረጃ የሚሰጡ ማዕከላትን ማከምና ማጠናከር 30
3.4 የኤችአይቪ/ኤድስ ሜይንስትሪሚንግ አፈፃፀም 31
3.5 በየደረጃው ያሉ የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ማ/ጽ/ቤቶችን አቅም ማጠናከር 31
4. የክትትልና ድጋፍ ተግባራት 31
5. የበጀት አጠቃቀምና አስተዳደራዊ ጉዳዮች 33
6. ያጋጠሙ ዋና ዋና ችግሮችና የተወሰዱ የመፍትሄ ርምጃዎች 40
6.1 ያጋጠሙ ዋና ዋና ችግሮች..40
6.2 የተወሰዱ የመፍትሄ እርምጃዎች...40
6.3 የታዩ መልካም የስራ እቅስቃሴዎች...41
7. ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች 42

ማጠቃለያ

በ2002 ባጀት አመት በክልሉ የኤች.አይ.ቪ/ኤድስን ስርጭት ለመግታት በርካታ ተግባራት ተከናውነዋል፡፡ የህዝብ ንቅናቄ በመፍጠር ህብረተሰቡ ኤች.አይ.ቪ/ኤድስን ለመከላከልና ለመቆጣጠር በባለቤትነትና በግንባር ቀደምነት እንዲሰለፍ እየተደረገ ነው፡፡

በዚህም መሠረት በ2002 ባጀት አመት፤

- 14278189 የህብረተሰብ ክፍሎች በልዩ ልዩ መንገዶች የግንዛቤ ማስጨበጫ ትምህርት አግኝተዋል፣
- 3523277 የመረጃ ትምህርትና ህትመት ቁሳቁሶች ተሰራጭተዋል
- 3120732 ሰዎች የኤች.አይ.ቪ. የምርና የደም ምርመራ አድርገዋል
- 201291 ነፍሰ ጡር እናቶች ኤች.አይ.ቪ. ከእናት ወደ ልጅ መተላለፍ የመከላከል አገልግሎት ተጠቃሚ ሆነዋል፡፡
- 17930 አዋቂ ሰዎችና 2002 ህፃናትን በአዲስ መልኩ የፀረ ኤች አይ ቪ. መድሃኒት እንዲጀምሩ ተደር¹ል፡፡
- 18864321 የወንድና 142867 የሴት ኮንዶም ተሰራጭቷል
- በክልሉ በሚገኙ 3409 ቀበሌዎች በ 8876 የማህበረሰብ ውይይት ጣቢያዎች እና በ1846 ት/ቤቶች በድምሩ በ8720 ጣቢያዎች የማህበረሰብ ውይይት ይካሄዳል፡፡
- በ 3287 ቀበሌዎች የማህበረሰብ አቀፍ ፀረ-ኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ፕሮግራም በማካሄድ 1880912 ቤተሰቦች መድረስ ተችሎል፡፡
- 3323 መ/ቤቶች/ተkማት የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ማስፈፀሚያ በጀት መድበዋል፡፡
- 2701 መ/ቤቶች/ተkማት የኤድስ ፈንድ አkቁመዋል፡፡
- 144217 ኤች.አይ.ቪ. በደማቸው ያለባቸው ወገኖች የተለያዮ ድጋፍና ክብካቤ አግኝተዋል፡፡
- 264209 ወላጆቻቸውን በሞት ላጡ ህፃናት ድጋፍና ክብካቤ ተደርጓል፡፡
- 151556 ሰዎች የአቅም ማሳደጊያ የተለያዩ ስልጠናዎች ተሰጥተዋል፡፡
- 22,5521,334.68 በበጀት ዓመቱ ከፕሮጀክት ለስራ ዝግጁ የነበረ ሲሆን 17,6452,246.08/78.82%/ ስራ ላይ ዉሎ ተወራርዷል፡፡

የዋና ዋና ተግባራት አፈፃፀም

1. መከላከል

በ2002 በጀት አመት በዕቅድ ተይዘው በተለያዩ አካላት ከሚከናወኑ ተግባራት መካከል የኤች.አይ.ቪን ስርጭት የመከላከል ሥራ አንዱና ዋነኛዉ ነው፡፡ ሕብረተሰቡም የኤች.አይ.ቪ የምክርና የደም የምርመራ፣ ኤች.አይ.ቪ ከእናት ወደ ልጅ እንዳይተላለፍ የመከላከል፣ የፀረ ኤች.አይ.ቪ መድሃኒት ተጠቃሚነትና የህክምና ባህሉን በማሳደግ በተለይም ለኤች አይ ቪ/ኤድስ የበለጠ የሚያጋልጡ የአባላዘር በሽታዎችን ፈጥኖ የመታከም አገልግሎቶች ተጠቃሚ ሆኗል፡፡ በተጨማሪም በኮንዶም አጠቃቀምና በሌሎችንም በርካታ መሻሻሎች ተገኝተዋል፡፡ በዚህም መሠረት በበጀት ዓመቱ በመከላከሉ የነበረው ክንውን እንደሚከተለው ቀርቧል፡፡

1.1. የመረጃና ትምህርት ስርፀት

1.1.1. የግንዛቤ ማስጨበጫ ትምህርት

ኤች አይ ቪ/ኤድስን ለመከላከልና ለመቆጣጠር ስለበሽታው ምንነት፣ መተላለፊያና መከላከያ ዘዴዎች እንዲሁም ስለሚያደርሰው ኢኮኖሚያዊ፣ ማህበራዊና ስነልቦናዊ ጫና ለሕብረተሰቡ የግንዛቤ ማሳደጊያ ትምህርት በየጊዜዉ በተለያዩ መንገዶች እየተሰጠ ይገኛል፡፡

በ2002 የበጀት ዓመት የተለያዩ ስልቶችን በመጠቀም ለ 14278189 ሕዝብ የግንዛቤ ማስጨበጫ ትምህርት ተሠጥቷል፡፡ የዕቅድ ክንውኑም 130%፡ የግንዛቤ ማስጨበጫ ትምህርቱ በገጽ ለገጽ ገለፃ ዝግጅቶች፣ በሚነበቡ ቁሳቁሶችና በሚደመጡ መረጃዎች (ሚዲያ)፣ በስነ ጽሑፍ፣ በድራማና በግጥም፣ በአቻ ለአቻ ውይይት፣ በሚኒሚድያ፣ በማህበረሰብ ውይይት፣ በፓናል ውይይት፣ ኤች.አይ.ቪ በደማቸዉ ውስጥ ያለባቸው ሠዎች በሚሰጡት የምስክርነት ቃል፤ በእምነት ተቋማት፣ በት/ቤቶች፣ በገበያ ቦታዎችና በስብሰባ ቦታዎች ላይ ግንዛቤው እንዲፈጠር ተደርጓል፡፡

በሐይማኖታዊና ህዝባዊ በዓላት ቀን ወቅታዊ መልዕክቶች እንዲተላለፉ ከተለያዩ አካላት ጋር በመሆን እንቅስቃሴ በማድረግ የአፈፃፀም መሻሻል እንዲኖር ተደርጓል፡፡ ከዚህ በተጨማሪ በክልሉ ውስጥ የሚደረጉትን እንቅስቃሴዎች በሬዲዮ፣በቴሌቪዥን በጋዜጣ፣በኤፍኤምና በዜና ፕሮግራሞች በብዙሃን መገናኛ የሚዲያ ሽፋን እንዲያገኙ ተደርጓል፡፡

በ2002 በጀት ዓመት የግንዛቤ ማስጨበጫ ትምህርት የተሰጣቸው ሰዎች ብዛት በዞን ደረጃ

ተ.ቁ	ዞን/ክልል	መለኪያ	የ2002 በጀት ዓመት ዓመታዊ		
			ዕቅድ	ክንውን	%
1	ደቡብ ወሎ	ቁጥር	960165	1824575	***190***
2	ሰ/ሸዋ	»	919545	***1264595***	***137***
3	ምስራቅ ጎጃም	»	1208141	1714824	141
4	አዊ	»	1078328	***1390761***	***128***
5	ምዕራብ ጎጃም	»	2000000	***2619731***	***130***
6	ሰ/ጎንደር	»	2535630	2521451	99
7	ደቡብ ጎንደር	»	892000	***1108180***	***124***
8	ሰ/ወሎ	»	224140	***502125***	***224***
9	ዋግ ኽምራ	»	570980	642176	112
10	ኦሮሚያ	»	465320	**470770**	**101**
11	ባህር ዳር	»	200000	**136001**	**68**
12	ክልል	»		**83000**	
	ድምር		**11054249**	***14278189***	***130***

1.1.2. የመረጃ ትምህርትና ስርፀት ቁሳቁስ ስርጭት

በተለያዩ የመረጃና ትምህርት ቁሳቁስ አማካኝነት ለሕብረተሰቡ ትምህርት መስጠት የባሕሪ ለውጥ እንዲመጣ በማድረግ ኤች.አይ.ቪ/ኤድስን ለመከላከል ለመቆጣጠር ድጋፍ፣ እንክብካቤና የህክምና አገልግሎት ለማስፋፋት በሚደረገው ጥረት ውስጥ ቁልፍ ሚና አለው::

በተለያዩ አካላት ተዘጋጅተው ለሕብረተሰቡ የሚሠራጩት የመረጃ ትምህርትና ስርፀት ቁሳቁሶች የህብረተሰቡን ደረጃ ያገናዘቡ ናቸው:: በዚህ መሠረት በበጀት ዓመቱ ከተሰራጩት የመረጃና ትምህርት ቁሳቁሶች መካከል በራሪ ጹሑፎች፣ ብሮሸሮች፣ ፖስተርና የመሳሰሉት ይገኙበታል:: በክልልና በዞኖች በድምሩ 3,523,277 የተለያዩ የመረጃና ትምህርት ቁሳቁስ ስርጭት ተካሂዷል:: ይህም የዕቅዱን 180% አፈፃፀም ያሳያል::

የመረጃና ትምህርት ቁሳቀስ (ህትመቶች) ስርጭት በዓይነት

ተቁ	ዞን /ወረዳ	መለኪያ	ዓመታዊ ዕቅድ	ክንውን							
				በራሪ ፅሁፍ	ብሮሸር	ፖስተር	መጽሔት	ካኔቴራና ኮፍያ	ሌሎች ህትመቶች	ድምር	%
1	ደቡብ ወሎ	ቁጥር	185040	82841	30707	7788	8095	8712	14687	155830	84
2	ሰ/ሸዋ	»	360000	305633	15754	8469	3411	3518	63422	400207	111
3	ምስራቅ ጎጃም	»	229766	132714	11277	3997	1256	1019	24715	174853	76
4	አዊ	»	100000	57173	5055	626	1284	336	5730	70204	70
5	ምዕራብ ጎጃም	»	191200	101994	17562	4728	2950	1129	1076	137586	71
6	ሰ/ጎንደር	»	326731	258524	45952	14768	1898	1774	7390	330306	101
7	ደቡብ ጎንደር	»	481060	1039492	62736	14352	3139	3400	10220	1133339	235
8	ሰ/ወሎ	»	76480	44290	10564	1066	481	1088	20868	78357	102
9	ዋግ ኽምራ	»	10800	25381	5084	1348	2739	848	878	36278	335
10	ኦሮሚያ	»	40000	32382	29023	3070	1597	1379	8414	75865	189
11	ባ/ዳር ከ/አስ.	»	13564	15965	17542	531	953	563	387	35941	264
	ክልል			157892	311352	17896	52250	120	366023	894511	
	ድምር		2014641	2254281	562608	78639	80053	23886	512788	3523277	*180*

1.1.3 የኤድስ መረጃ ማዕከላት

በአማራ ክልል ውስጥ ከብሔራዊ የኤድስ መረጃ ማዕከል ጋር በመተባበር በባህር ዳር፣ በደሴ፣ እና በጎንደር ከተሞች የኤድስ መረጃ ማዕከላት አገልግሎት እየሰጡ ይገኛሉ።

ማዕከላቱ በዋናነት ህብረተሰቡ በኤች.አይ.ቪ/ኤድስና ተዛማጅ ጉዳዮች ጠቃሚ መረጃ በኢንተርኔት፣ በኦዲዮ ቪዥዋልና የህትመት ውጤቶች በማግኘት ግንዛቤውን እንዲያሳድግ አገልግሎት የሚሰጥ ሲሆን በተጨማሪም በመስኩ የሚደረጉ ጥናቶችን በማገዝ አስተዋጽኦ እያደረጉ ይገኛሉ።

በክልሉ የሚገኙት ሦስት የኤድስ መረጃ ማዕከላት በበጀት ዓመቱ ተጠቃሚዎችን በተዘረዘሩት አገልግሎቶች ያስተናገዱ ሲሆን 32709 ወንዶችና 983 ሴቶች በድምሩ 33692 ሰዎች በመረጃ ማዕከሉ የተለያዩ መረጃዎች ተጠቃሚ ሆነዋል። ሴቶች በመረጃ ማዕከላት በብዛት ተጠቃሚ አለመሆናቸውን የተስተዋለ ሲሆን ወደፊት ትኩረት የሚያስፈልገው መሆኑን ያሳያል። በነዚህ መረጃ ማከላት 235 የሚሆኑ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ተቋማት ተጠቃሚ ሆነዋል።

በበጀት ዓመቱ በማስተባበሪያ ጽ/ቤቱ በተከናወኑ በተለያዩ ጉዳዮች ላይ የሚያተኩሩ 3 ጋዜጣዊ መግለጫዎች የተሰጡ ሲሆን እነዚህም በራዲዮና በቴሌቭዥን ለህዝብ እንዲቀረቡ ተደርጓል። የተለያዩ የዶክመንቴሽን ስራዎችም ተከናዉነዋል።

1.2. የማህበረሰብ ውይይት

ኤች.አይ.ቪ/ኤድስን በመከላከልና መቆጣጠር ረገድ ትኩረት ተሰጥቷቸው እየተከናወኑ ከሚገኙ ተግባራት አንዱ የማህበረሰብ ውይይት ነው። የማህበረስብ ውይይት በአለፉት ጥቂት አመታት ተጨባጭ ለውጥ በማምጣት አመርቂ ውጤት እንዲመዘገብ አስችሏል።

የማህበረሰብ ውይይት በህብረተሰቡ ውስጥ ያሉ በቀጥታም ሆነ በተዛዋዋሪ ለኤች አይ ቪ/ኤድስ የሚያጋልጡ በርካታ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግሮች ላይ በመወያየት ችግሩን በመለየት አካባቢያዊ መፍትሔ በማስቀመጥ በጐጂ ልማዳዊ ድርጊቶች በድጋፍና እንክብከቤ በአድልዎና

መገለል ወዘተ ዙሪያ ጥልቅና ተከታታይ የሆነ ውይይት በማካሄድና ልዩ ልዩ ዉሳኔዎችን በማሳለፍ የህብረተሰቡን አቅም እያጐለበተ ይገኛል፡፡

የማህበረሰብ ውይይት ኤች አይ ቪ/ኤድስን በመከላከልና በመቆጣጠር በተጨማሪም ለድጋፍና እንክብካቤ እያበረከተ ያለው አስተዋጽኦ ከፍተኛ ሲሆን ለአብነትም፡-

- ከዚህ በፊት ለኤች አይ ቪ መስፋፋት ምክንያት የነበሩ በርካታ ጐጂ ልማዳዊ ድርጊቶች እንዲቀንሱ አድርጓል፣
- ህብረተሰቡ በድጋፍና እንክብካቤ ተግባራት ጉልህ የሆነ ተሳትፎ እያደረገ ይገኛል፣
- ህብረተሰቡን ያሳተፈ የፀረ ኤችአይቪ/ኤድስ ንቅናቄ እንዲፈጠር አድርጓል ፣
- ህብረተሰቡ እያገኘ ባለው ግንዛቤ የኤች አይ ቪ የደም ምርመራና ከእናት ወደ ልጅ የኤች አይ ቪ መተላለፍ በመከላከል እንዲሁም የፀረ ኤች አይ ቪ መድሃኒት ተጠቃሚነቱ እንዲጨምር አስተዋፅኦ አድርጓል፡፡
- አድልዎና መገለል በከፍተኛ ሁኔታ እንዲቀንስ አድርጓል፡፡ ከዚህ በተጨማሪም የማህበረሰብ ውይይት ፣ ኤች አይ ቪ በደማቸው ውስጥ ያለባቸው የህብረተሰብ ክፍሎች በገቢ ማስገኛ ተግባራት እንዲሳተፉ አይነተኛ መፍትሄ እየሆነ ይገኛል፡፡

የማህበረሰብ ውይይት የሚካሄድባቸው ቀበሌዎች ብዛት 3409 የጣቢያዎች ቁጥር ደግሞ 8876 የማህበረሰብና 3462 የትምህርት ቤት በድምሩ 12338 ደረሷል ፡፡ 807622 ያህል ተሳታፊዎች ውይይቱን በመከታተል ላይ ይገኛሉ፡፡ ቀጥታ ባልሆነ (በተዘዋዋሪ) የውይይት ተሳታፊዎቹ በቤተሰብና በአካባቢ አምስት ሰዎችን በመረጃ ልውውጥ ቢደርሱ 4038110 ያህል ህዝብ ተጠቃሚ ይሆናል ተብሎ ይታመናል፡፡ ከውይይቱ ተሳታፊዎች 450072 *(60%)* ያህሉ ወንዶች ሲሆኑ 357550 *(40%)* ያህሉ ደግሞ ሴቶች ናቸው፡፡

የማህበረሰብ ውይይት አፈፃፀም ማጠቃለያ

ተ. ቁ	ዞን	የማህበረ ሰብ ውይይት የሚካሄድ ባቸው ቀበሌዎች	አጠቃላይ የጣቢያዎች ብዛት				የተካሄደ የውይይት ብዛት (Session	በማህበረሰብ ውይይት የተሳታፊዎች ብዛት/አማካይ/			የት/ቤት ማህበረሰብ ውይይት የሚካሄድ ባቸው ት/ቤቶች ብዛት	የተካሄደ ውይይ ት ብዛት (Session)	በትም/ማህ/ውይይት የተሳታፊዎች ብዛት /አማካይ/		
			ነባር /ወደ ተግባራዊ እንቅስቃሴ ያልገቡ	አዲስ	ወደ ተግባራዊ እንቅስቃሴ የገቡ	ድምር		ወንድ	ሴት	ድምር			ወንድ	ሴት	ድምር
1	ሰ/ሸዋ	413	469	369	188	1026	5845	31491	20970	52461	414	2195	13144	13128	26272
2	አዊ	201	289	504	18	811	6763	34572	24822	59394	229	510	12059	9562	21621
3	ኦሮሚያ	113	4	113	112	229	2646	9385	6645	16030	150	1366	5240	5260	10500
4	ምዕ/ጎጃም	391	221	453	295	969	5130	33405	25776	59181	381	2431	15324	14834	30158
5	ደ/ጎንደር	325	164	189	275	628	8854	20961	18290	39251	337	4217	11097	10685	21782
6	ምስ/ጎጃም	424	132	614	1315	2061	34556	59079	37103	96182	528	5021	18144	15511	33655
7	ሰ/ጎንደር	571	202	422	459	1083	12861	46254	37264	83518	511	4560	25246	22604	47850
8	ሰ/ወሎ	278	25	295	223	543	2827	18609	16971	35580	299	1100	13281	10494	23775
9	ደ/ወሎ	547	112	356	623	1091	10071	44850	33806	78656	437	3116	17185	12771	29956
10	ዋግኽምራ	125	2	115	269	386	4847	13120	13260	26380	132	1979	4616	4784	9400
11	ባ/ዳር	21	42	0	7	49	422	1470	1470	2940	44	44	1540	1540	3080
	ድምር	3409	1662	3430	3784	8876	94822	313196	236377	549573	3462	26539	136876	121173	258049

1.3 የማህበረሰብ አቀፍ ኤድስ ፕሮግራም

ይህ ፕሮግራም ከማህበረሰብ ውይይት ጋር ተመሳሳይነት ያለው ህብረተሰቡን የሚያሳትፍ ፕሮግራም ሲሆን በክልሉ ባሉት ሁሉም ወርዳዎች በተጠናከረ ሁኔታ እየተካሄደ ያለ ፕሮግራም ነዉ፡፡ በያዝነዉ በጀት አመት በዓመት ዉስጥ በአጠቃላይ 3287 ቀበሌዎች የተደረሱ ሲሆን ፤ በእነዚህ ቀበሌዎች 1880912 ቤተሰቦች ተደርሰዋል ፡፡ እራሱን ከወረርሽኙ በመከላከል ድጋፍና እንክብካቤ በማድረግ ለሌሎች አከባቢዎች አርዓያ ሊሆን የሚችል የባለቤትነትና ሃላፊነት የሚፈጥር ስራ እየተሰራ ነው፡፡ ዋና ዋና ተግባራትም ስልጠናዎች፣ ልዩ ልዩ የህብረተሰብ ክፍሎች አሳታፊ የሆነ የምክክር ፕሮግራምና የተሻሉ ስራዎች የልምድ ልውውጥ የሚከሄድበትና የመሳሰሉት ናቸዉ፡፡

የበጎ ፈቃድ ፀረ-ኤድስ መልዕክተኞች ኘሮግራም ዕቅድ ክንውን /በቤተሰብ ደረጃ በኘሮግራሙ የተደረሱ ብዛት/

ተ.ቁ	ዞን	መለኪያ	የ2002 በጀት ዓመት ዓመታዊ					
			ዕቅድ		ክንውን			
			ቀበሌ	ቤተሰብ	ቀበሌ	%	ቤተሰብ	%
1	ሰ/ሸዋ	ቁጥር	424	367200	373	87	223970	61
2	አዊ	ቁጥር	201	60300	201	100	47581	84
3	ኦሮሚያ	ቁጥር	113	36780	113	100	58430	158
4	ምዕ/ጎጃም	ቁጥር	395	282960	393	99	263816	100
5	ደ/ጎንደር	ቁጥር	335	181240	324	96	372562	208
6	ምስ/ጎጃም	ቁጥር	426	281351	390	91	262139	93
7	ሰ/ጎንደር	ቁጥር	577	266286	550	95	242174	91
8	ሰ/ወሎ	ቁጥር	309	81120	259	84	95339	117
9	ደ/ወሎ	ቁጥር	517	223893	550	106	189377	85
10	ዋግኽምራ	ቁጥር	125	33275	113	90	116974	351
11	ባ/ዳር	ቁጥር	21	6500	21	100	8550	131
	ድምር		3443	1820171	**3287**	**95**	**1880912**	**103**

1.4 የኤች.አይ.ቪ. የምክርና የደም ምርመራ አገልግሎት

የኤችአይ ቪ. የምክርና የደም ምርመራ አገልግሎት የኤች.አይ.ቪ.ን ሥርጭት ባለበት ለመግታት ከኤች.አይ.ቪ. ነፃ የሆኑ ልጆች እንዲወለዱ በማድረግ ጤነኛ ቤተሰብ ለመመስረት የወደፊት ሕይወትን በዕቅድ ለመምራት የፀረ ኤች አይ ቪ. መድሃኒት ለመጠቀም የድጋፍና እንክብካቤ አገልግሎት ለመስጠት እንዲሁም በኤች.አይ.ቪ./ኤድስ ምክንያት ለሚከሰቱ ተጓዳኝ በሽታዎች ተገቢውን ሕክምና እንዲያገኙ ለማድረግ መግቢያ በር ነው።

በአሁኑ ወቅት በክልሉ 520 የመንግስት፣ መንግስታዊ ያልሆኑና የግል የምክርና የደም ምርመራ አገልግሎት መስጫ ጣቢያዎች ይገኛሉ፡፡ ከፍተኛ የሆነ የህዝብ ቅስቀሳ የተደረገ ከመሆኑም በላይ በክልሉ የማህበረሰብ ውይይት እየተካሄደ በመሆኑና ከፍተኛ የሆነ የመመርመር ፍላጎት በመፈጠሩ ከመደበኛ የአገልግሎት መስጫዎች በተጨማሪ በተንቀሳቃሽ ጣቢያዎችም አገልግሎቱ እየተሰጠ ይገኛል፡፡

በበጀት ዓመቱ ዉስጥ በሁሉም ዞኖች ለ 3,000,951 ሰዎች የኤች.አይ.ቪ. የምክርና ምርመራ አገልግሎት ለመስጠት ታቅዶ ለ3,120,732 ሰዎች አገልግሎቱ ተሰጥቷል። ይሄም ከዕቅዱ የ103% አፈፃፀም አለው ይህም ከባለፈዉ ዓመት ጋር ሲነጻጸር የ1,474,899ተጠቃሚዎች ወይም የ47% ብልጫ አለዉ። በዚህ ሪፖርት መሠረት ከተመረመሩት 1700248 ወንዶች ውስጥ 20683*(1.2%)* እንዲሁም ከተመረመሩት 1420984 ሴቶች መካከል 28935 ***(2.04%)*** የሚሆኑት ኤች.አይ.ቪ. በደማቸው ውስጥ ተገኝቶባቸዋል በአጠቃለይ በዓመቱ ከተመረመሩት 3120732 ሰዎች ዉስጥ 49618 ያህሉ ኤች አይ ቪ. ተገኝቶባቸዋል። ከሪፖርቱ እንደምንገነዘበው ከተመረመሩት ውስጥ በቁጥር ወንዶቹ የሚበልጡ ቢሆንም ኤች.አይ.ቪ. በደማቸው የተገኘባቸውን ስንመለከት ግን የሴቶቹ ቁጥር ከፍተኛ እንደሆነ ማየት ይቻላል። በመሆኑም በመከላከሉ በድጋፍ አሰጣጡ እንዲሁም በህክምናው በኩል ለሴቶች የተለየ ትኩረት የሚያስፈልግ መሆኑን ያረጋግጣል።

በአጠቃላይ በክልሉ የኤች አይ ቪ. የደም ምርመራ በህ/ሰቡ እየተለመደ መሆኑን፣ ህብረተሰቡም ከኤች.አይ.ቪ. ተጋላጭነት ራሱን የመጠበቅ ልምዱ መሻሻሉን እንዲሁም እየተካሄዱ ያሉት የመከላከልና መቆጣጠር ተግባራት ውጤታማ እየሆኑ እንደመጡ ያመለክታል።

የ2002 የምክርና የደም ምርመራ ዕቅድ አፈፃፀም

ተ.ቁ	ዞን	ዓመታዊ እቅድ	VCT						PIHCT						HCT			ለህክምና ክትትል ሪፈር የተደረጉ		
			የኤች አይ ቪ የደም ምርመራ ያደረጉ			ኤች አይ ቪ የተገኘባቸው			የኤች አይ ቪ የደም ምርመራ ያደረጉ			ኤች አይ ቪ የተገኘባቸው								
			ወ	ሴ	ድ	ወ	ሴ	ድ	ወ	ሴ	ድ	ወ	ሴ	ድ	ወ	ሴ	ድ	ወ	ሴ	ድ
1	ሰ/ሸዋ	321649	175295	128818	304113	1245	1714	2959	13174	24997	38171	471	967	1438	188469	153815	342284	1076	1595	2671
2	አዊ	134746	72533	66150	138683	469	717	1186	8621	15518	24139	152	347	499	81154	81668	162822	522	953	1475
3	ኦሮሚያ	78897	56235	51197	107432	420	460	880	11286	12953	24239	179	302	481	67521	64150	131171	213	298	511
4	ምዕ/ጎጃም	443804	172769	115318	288087	867	1243	2110	23384	23406	46790	442	677	1119	196153	138724	334877	1175	1676	2851
5	ደ/ጎንደር	208038	126920	93351	220271	878	1104	1982	27301	32521	59822	481	727	1208	154221	125872	280093	618	947	1565
6	ምስ/ጎጃም	618236	206262	146704	352966	1700	2305	4005	51887	62495	114382	1251	2028	3279	258148	209199	467347	1768	2637	4405
7	ሰ/ጎንደር	281836	177153	144243	321396	2747	3613	6360	17676	20949	38625	1182	1289	2471	194829	165192	360021	800	948	1748
8	ሰ/ወሎ	416627	77704	67148	144852	1477	1721	3198	10651	15798	26449	664	916	1580	88355	82946	171301	1193	1260	2453
9	ደ/ወሎ	379066	360272	281092	641364	3608	5156	8764	37841	37264	75105	1050	1384	2434	398113	318356	716469	2384	3430	5814
10	ዋግኽምራ	104790	39253	35645	74898	196	279	475	4315	5124	9439	171	279	450	43568	40769	84337	82	119	201
11	ባ/ዳር	13262	24160	31536	55696	757	1222	1979	5557	8757	13914	276	485	761	29717	40293	70010	89	146	235
	ድምር	3000951	148556	1161202	2649758	14364	19534	33898	211693	259782	471075	6319	9401	15720	1700248	1420984	3120732	9920	14009	23929

1.5 ኤች አይ ቪ ከእናት ወደ ልጅ እንዳይተላለፍ መከላከል

የኤች.አይ.ቪን ሥርጭት ለመግታት ከፍተኛ ትኩረት ከተሠጣቸው ተግባራት መካከል አንዱ ከእናት ወደ ልጅ ኤች አይ ቪ እንዳይተላለፍ መከላከል ነው፡፡ ኤች.አይ.ቪ በደማቸው የተገኘ ባቸው ነፍሰጡር እናቶች ኤች.አይ.ቪ ወደ ህፃኑ እንዳይተላለፍ የሚያስችለውን ሕክምና እንዲያገኙ ግንዛቤ የመስጠትም ሆነ የአገልግሎቱ አቅርቦት ከጊዜ ወደ ጊዜም እየተስፋፋ ይገኛ ል፡፡

በበጀት አመቱ ኤች.አይ.ቪ ከእናት ወደ ልጅ እንዳይተላለፍ በ 316 የጤና ድርጅቶች አገልግሎቱን የማቅረብ ስራ እየተሰራ ሲሆን ለ 285593 እናቶች የአገልግሎቱ ተጠቃሚ ለማድረግ ታቅዶ 201291 ነፍሰ ጡር እናቶች ምርመራ በማድረግ ተጠቃሚ ሁነዋል፡፡ ክንውኑም የዕቅዱን 70.48% ነዉ፡፡ ክነዉኑ ከባለፈዉ በጀት ዓመት ጋተር ሲነፃፀር የ102753 ወይም የ51% ተጠቃሚዎች ብልጫ አለዉ፡፡ የኤች.አይ.ቪ የደም ምርመራ ካደረጉት ነፍሰጡር እናቶች *2.37%* ወይም 4790ዎቹ ኤች.አይ.ቪ በደማቸው የተገኘ ሲሆን 1959 እናቶችና 1455 ህፃናት ኤች.አይ.ቪ ወደ ህፃናት እንዳይተላለፍ የሚረዳ መድሀኒት አገልግሎት እንዲጠቀሙ ተደርገዋል፡፡ በተጨማሪ በተለያዩ ቦታዎች ኤች አይ ቪ ከእናት ወደ ልጅ እንዳተላለፍ 2110 የእናቶች ለእናቶች ድጋፍ እንዲቋቋም ተደርጓል፡፡

ኤች.አይ.ቪ ከእናት ወደ ልጅ እንዳይተላለፍ የመከላከል እቅድ አፈጻጸም

ተ.ቁ	ዞን	ዓመታዊ ዕቅድ የኤች አይ ቪ የደም ምርመራ ያደረጉ	ቅድመ ወሊድ ክትትል አገልግሎት ያገኙ(ANC)	የምክር አገልግሎት ያገኙ	የኤች አይ ቪ የደም ምርመራ ያደረጉ	ኤች አይ ቪ/በደማ ቸው የተገኘ	ARV prophylaxis እና በወሊድ ወቅት NVP የተጠቀሙ ድምር	በወሊድ ወቅት NVP የተሰጣቸ ው ህፃናት	Partner Tested የተመረመሩ አጋሮች	ኤች አይ ቪ የተገኘባቸ ው የትዳር አጋሮች	የተቋቋሙ MSG	ኤችአይ ቪ የተገኘባቸው በድጋፍ ቡድን /MSG/ የተካተቱ፣ እናቶች	የአልሚ ምግብ ተጠቃሚ የሆኑ	
													ህፃናት	እናቶች
1	ሰ/ሸዋ	16331	17902	16147	15624	293	108	103	2804	22	18	114	28	93
2	አዊ	14643	18426	19129	17314	130	80	65	4040	24	14	66	95	89
3	ኦሮሚያ	16000	12024	12024	12024	105	45	51	3318	08	6	43	8	28
4	ምዕ/ጎጃም	22742	17963	17915	17686	222	120	65	4213	29	18	209	2	36
5	ደ/ጎንደር	37813	22322	18807	15116	238	129	102	3555	26	11	293	54	57
6	ምስ/ጎጃም	49818	45445	44514	37911	681	335	147	3609	56	64	455	872	237
7	ሰ/ጎንደር	50391	32064	27908	24324	1335	350	269	4198	35	15	47	65	0
8	ሰ/ወሎ	19589	15936	16145	13844	577	208	146	1712	41	52	152	16	16
9	ደ/ወሎ	47125	32147	39344	40561	897	342	285	5795	118	23	334	146	109
10	ዋግኽምራ	9941	6170	4540	3015	73	30	10	257	0	8	48	131	608
11	ባ/ዳር	1200	7822	5997	3872	239	212	212	18	2	2	369	7	43
	ድምር	285593	228221	222470	201291	4790	1959	1455	33519	361	231	2130	1424	1316

1.6 የኮንዶም ትውውቅና ሥርጭት

ጥንቃቄ የጎደለው የግብረስጋ ግንኙነት ዋና የኤች አይ ቪ መተላለፊያ መንገድ ከመሆኑ አንፃር ኮንዶምን በአግባቡና ሁልጊዜ መጠቀም በተለይም ለወጣቱ የህብረተሰብ ክፍል ማቅረብ አንዱ ትኩረት የተሰጠው ተግባር ነው፡፡ ዲኬቲ ኢትዮጵያና የክልሉ ጤና ጥበቃ ቢሮ ኮንዶምን በማስተዋወቅና በማሠራጨት በዋናነት የሚሰሩ ሲሆኑ በሌሎች አካላትም ማለትም በአይቴክ ኢትዮጵያ፣በፖፑላሽን ሰርቪስ ኢትዮጵያ፣በቤተሰብ መምሪያ፣ በአልማ፣ በፀረ ኤድስ ክበባት፣ በግል የጤና ድርጅቶች እንዲሁም በሱቆችና በመድሐኒት ቤቶች ስርጭቱ እየተከናወነ ይገኛል፡፡

በባጀት አመቱ ዉስጥ ጤና ጥበቃን ጨምሮ በተለያዩ አካላት 28017352 ኮንዶሞች (36843481 የወንድና 868076 የሴት) ለማሠራጨት ታቅዶ 18864321 የወንድና 142867 የሴት ኮንዶም በድምሩ 19007188 ኮንደም ተሠራጭቷል፡፡ ከዕቅድ አንፃር አፈፃፀሙ የሚያሳየው በተለይ የሴት ኮንዶም ስርጭት ለወደፊቱ ትኩረት መስጠት የሚያስፈልገዉ መሆኑን ነዉ፡፡

የኮንዶም ትውውቅና ሥርጭት

ተ.ቁ	ዞን	በ2002 በጀት ዓመት የተሰራጨ የኮንዶም ብዛት /ዕቅድ/ክንውን/ — የወንድ			የሴት			ድምር			የኮንዶም ማስራጫ ጣብያዎች ብዛት	የኮንዶም አያያዝና አጠቃቀም ኮሚቴ ማቋቋም
		ዕቅድ	ክንውን	%	ዕቅድ	ክንውን	%	ዕቅድ	ክንውን	%		
1	ሰ/ሸዋ	4413814	2193275	49	2000	413	4	4415814	2193688	49	458	15
2	አዊ	2000000	328125	15	20000	1290	7	2020000	329415	16	188	31
3	ኦሮሚያ	520000	367776	95	57560	73	0.1	577560	367849	92	117	3
4	ምዕ/ጎጃም	4987286	1460511	28	15000	500	4	5002286	1461011	28	295	12
5	ደ/ጎንደር	928723	789860	85	175319	3361	5	1104042	793221	71	299	52
6	ምስ/ጎጃም	8912003	1792558	20	398964	103605	26	9310967	1896163	36	235	41
7	ሰ/ጎንደር	5287051	2063018	39	45886	23320	50	5332937	2086338	39	389	0
8	ሰ/ወሎ	351195	1834078	522	18484	0	0	369679	1834078	496	304	83
9	ደ/ወሎ	6961620	2078875	30	83304	721	5	7044924	2079596	29	323	33
10	ዋግኽምራ	1381789	487769	34	28516	0	0	1447005	487769	33	164	6
11	ባ/ዳር	1100000	1520616	138	23043	4584	26	1123043	1525200	136	37	20
	ክልል	0	3947860		0	5000		0	3952860			
	ድምር	36843481	18864321	51	868076	142867	16	37748257	19007188	50	2809	296

1.7 የአባላዘር በሽታዎችን መከላከልና ማከም

የአባላዘር በሽታ የኤች አይ ቪ/ኤድስን ስርጭት ከሚያባብሱት ከዋና ዋና ምክንያቶች መካከል አንዱ ሲሆን በአባለዘር በሽታዎች የተያዙ ሠዎች ለኤች.አይ.ቪ. ያላቸው ተጋላጭነት ከጤነኛ ሰዎች ጋር ሲነፃፀር የበለጠ በመሆኑ የህብረተሰቡን ግንዛቤ ማሳደግና የተጋለጡትን ህክምና እንዲያገኙ ማድረግ ያስፈልጋል፡፡

በበጀት አመቱ ዉስጥ ለ139177 ሰዎች የአባላዘር በሽታ ሕክምና አገልግሎት ለመስጠት ታቅዶ ለ 28377 ሰዎች አገልግሎቱ ተሰጧል፡፡ ክንውኑም የዕቅዱ 20.39% ነው፡፡

የአባላዘር በሽታ ህክምና አገልግሎት ተጠቃሚዎች ብዛት ማጠቃለያ

	ዞን	የ2002 በጀት ዓመት/ዓመታዊ/					
		ዕቅድ			ክንውን		
		ወ	ሴ	ድ	ወ	ሴ	ድምር
1	ሰ/ሸዋ	9360	8640	18000	833	1032	1865
2	አዊ	500	500	1000	457	538	995
3	ኦሮሚያ	1181	1189	2370	234	356	590
4	ምዕ/ጎጃም	14863	14870	29733	880	1158	2038
5	ደ/ጎንደር	2323	1514	3634	838	1066	1904
6	ምስ/ጎጃም	16239	15916	32155	1819	2684	4503
7	ሰ/ጎንደር	7399	8030	15441	2602	2810	5412
8	ሰ/ወሎ	3439	3325	6764	1177	1238	2415
9	ደ/ወሎ	11639	11094	26579	2789	3964	6753
10	ዋግኽምራ	1846	2031	3501	412	381	793
11	ባ/ዳር	4000	4000	8000	417	692	1109
	ድምር	68789	67109	139177	12458	15919	28377

1.8 በስራ ቦታዎች ኤች.አይ.ቪ/ኤድስን መከላከል

የመንግስትም ሆነ መንግስታዊ ያልሆኑ ልዩ ልዩ ተቋማት በስራ ቦታዎች ኤች.አይ.ቪን በመከላከል እየተንቀሳቀሱ ይገኛሉ፡፡ በዚህም መሠረት አበረታች ጅምሮች እየታዩ ነው፡፡ በሲቪል ሰርቪስና በሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ የተዘጋጀውን የስራ ቦታዎች መመሪያ በማስተዋወቅና አፈፃፀም በመከታተል፣ ኤች.አይ.ቪ. በደማቸው ያለባቸውን ሠራተኞች መብት ከማስጠበቅ አኳያ በርካታ ስራዎች ተከናውነዋል፡፡ ለአብነትም በባህር ደር ጨርቃጨርቅ ፋብሪካ ለሚሰሩ የማኔጅመንት ኮሚቴ አባላት የሰራተኛ ተወካይና ቫይረሱ በደማቸዉ የለባቸዉ ሰዎች ያካተተ ዉይይት ፤በኮምቦልቻ ከተማ ለሚገኙ ከ10 ኢንዱስትሪዎች ለተዉጣጡ የማኔጅመንት ኮሚቴ አባላት የሰራተኛ ተወካይና ቫይረሱ በደማቸዉ የለባቸዉ ሰዎች ያካተተ ዉይይት በማካሄድ በየስራ ቦታቸዉ ኤች.አይ.ቪ/ኤድስን እንዴት መከላከል እንደሚቻል ስምምነት ላይ ተደርሷል፡፡

1.9 ልዩ ትኩረት የሚያስፈልጋቸው የህብረተሰብ ክፍሎች ላይ የተከናወኑ ተግባራት

ሁሉም የህብረተሰብ ክፍል ለኤች አይ ቪ የተጋለጠ ቢሆንም ነገር ግን በስራ ባህሪያቸዉ በፆታና በዕድሜ የበለጠ ለኤች.አይ.ቪ የተጋለጡ አካላት ላይ ትኩረት በማድረግ በአነስተኛ ወጭ ጊዜና የሠዉ ሃይል በፍጥነት የተሻለ ውጤት ማምጣት የሚቻል በመሆኑ የተለየ ጥረት እንዲደረግ ይጠበቃል፡፡ ከእነዚህ የህብረተሰብ ክፍሎችም ወጣቶች፣ ሴቶች፣ መለዮ ለባሹ፣ ተንቀሳቃሽ ሠራተኞች፣ሹፌሮች እና መምህራን ይገኙበታል፡፡ ከላይ በተገለፁት ተግባራት ተጠቃሎ የቀረበ ቢሆንም ለነዚህ የህብረተሰብ ክፍሎች የተደረገውን ጥረት ለማሳየትና ወደፊትም አጠናክሮ ለመቀጠል እንደሚከተለው ተገልፆአል፡፡

- ወጣቱን ትኩረት ያደረጉ በፀረ ኤድስ ክበባት አማካኝነት በድራማ በስነ ጽሑፍ በሙዚቃ በመነባነብና በመሳሰሉት በመከላከሉ ዙሪያ በክልሉ በርካታ ስራዎች ተሰርተዋል፡፡
- በትምህርት ቤትም ሆነ ከትምህርት ቤት ውጭ ላሉ የፀረ ኤድስ ክበባትንና የመረጃ ማዕከላትን፣ ሚኒሚዲያዎችን በማkkምና በማጠናከር ወጣቱን ከኤች አይ ቪ እንዲከላከል እየተደረገ ነው፡፡ የአቻ ለአቻ ውይይቶች፤የወጣቶች ዉይይትና የህይወት ክህሎት ስልጠናዎች ወጣቶችን ማዕከል አድርገዉ እየተካሄዱ ናቸው፡፡

- ሁሉም የህብረተሰብ ክፍል እንዲጠቀም የሚበረታታ ቢሆንም በተለይም ወጣቱ፣ሴተኛ አዳሪዎችና መለዮ ለባሹ የህብረተሰብ ክፍል ከዕድሜውና ከስራ ባህርይው አንፃር ኮንዶም እንዲጠቀም ይጠበቃል። ስለሆነም የኮንዶም አቅርቦት እነዚህ የህብረተሰብ ክፍሎች በሚገኙባቸዉ ቦታዎች በስፋት እየተካሄደ ይገኛል። በባህር ዳር ከተማ ለ3716 ሴተኛ አዳሪዎች በኮንዶም ላይ ገለፃ ተደርጓል።
- የኤች.አይ.ቪ ስርጭት ከፍተኛ ደረጃ በደረሰባቸው የክልሉ የተመረጡ አካባቢዎች ተጋላጭ የህብረተሰብ ክፍሎች ላይ ትኩረት ያደረገ ጥናት ተጠናቋል። ጥናቱን መነሻ በማድረግም ከኤፍ.ኤች.አይ ኢትዮጵያ ጋር በመተባበር በተመረጡ 5 ወረዳወች የመከላከል ስራው ተጀምሯል።
- በሴቶችና ልጃገረዶች ላይ በርካታ የመከላከልና ድጋፍ ስራዎች እየተሰሩ ሲሆን በተለይም በሴተኛ አዳሪዎች ላይ ከተሰሩ ስራዎች ሁለገብ የመከላከል ስልጠና፣ የአቻ ለአቻ ትምህርት፣ የንግድ ክህሎት ስልጠናና የመነሻ ካፒታል መስጠት ይገኙበታል። ከዚህ በተጨማሪ ኤች.አይ.ቪ ላለባቸው ሴቶች በገቢ ማስገኛ እንዲሰማሩ ተደርጓል።በተለያዩ ዞኖች በሆቴል ተቀጥረው ለሚሰሩ፣የስልጠናና የገንዘብ ድጋፍ ተደርጓል።
- በክልሉ ከፍተኛ የሆነ የባህርይ ለውጥ እያመጣ ያለው የማህበረሰብ ውይይት ላይም ሴቶች ቢያንስ *50* በመቶ እንዲሆኑ ጥረት እየተደረገ ይገኛል።
- በክልሉ ውስጥ በሚካሄዱ የልማት ፕሮጀክቶች(በመንገድ ስራ፣በመስኖ ልማት)፣በሰፈራ አካባቢ፣በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት አካባቢ የሚገኘውን ህብረተሰብና የፕሮጀክት ሠራተኞች ከኤች.አይ.ቪ ለመጠበቅ ትኩረት በመስጠት በርካት ስራዎች ተከናውነዋል።

በአጠቃላይ በመከላከሉ ዘርፍ ከላይ በተዘረዘሩት የትኩረት መስኮች በልዩ ልዩ አካላት በርካታ ሰራዎች የተከናወኑ ሲሆን በተቋም ደረጃ በስራ ቦታዎች ኤች.አይ.ቪ/ኤድስን በመከላከል እንዲሁም በህብረተሰቡ ውስጥ በልዩ ልዩ መንገዶች ግንዛቤ ተፈጥሯል። እነዚህ ተግባራትም ከለጋሽ ድርጅቶችም ሆነ ከአካባቢው በተገኘ ሃብት ተከናውኗል።

2. ድጋፍና ክብካቤ

ድጋፍና እንክብካቤ ኤች አይ ቪ/ኤድስን በመከላከልና መቆጣጠር ተግባራት ውስጥ ጉልህ ድርሻ ይሰጠዋል፡፡ ስለሆነም በክልላችን ኤች አይ ቪ በደማቸው ለሚገኝባቸውና ለኤድስ ህሙማን እንዲሁም ወላጆቻቸውን ላጡና ተጋላጭ ልጆች በበርካታ ፈፃሚ አካላትና ማህበራት በኩል ድጋፍና ክብካቤ እንዲያገኙ እየተደረገ ይገኛል፡፡

2.1. ኤች አይ ቪ በደማቸው ለሚገኝባቸውና ለኤድስ ህሙማን ድጋፍና የማህበራት እንቅስቃሴ

በ2002 በጀት አመት በድምሩ ለ *242134* ኤች አይ ቪ በደማቸው ለሚገኝና ኤድስ ህሙማን ድጋፍና ክብካቤ ለማድረግ ታቅዶ 144217 ሰዎች በተለያዩ የድጋፍ አይነቶቸ ተጠቃሚ ሆነዋል፡፡ ክንውኑም 60% ሲሆን ፧21 ኤች.አይ.ቪ በደማቸው ላለባቸው ሰዎች ከክልል ቢሮዎች በkሚነት በየወሩ የሚደገፉ ይገኙበታል፡፡ የተሰጡ የድጋፍ አይነቶችና የተጠቃሚዎች ብዛት እንደሚከተለው ይሆናል፡፡

በክልሉ በአጠቃላይ 150 የሚሆኑ ኤች.አይ.ቪ በደማቸዉ የተገኝባቸዉ ሰዎች ማህበራት ተደራጅተው አባሎቻቸው በተለያዩ የገቢ ማስገኛ የድጋፍና ክብካቤ ኤች.አይ.ቪ/ኤድስን በመከላከልም የህዝብ ንቅናቄ በመፍጠር እንዲሁም በሌሎች ተግባራት እየተሳተፉ ይገኛሉ፡፡

ኤች.አይ.ቪ. በደማቸዉ ያለባቸዉ ሰዎች ማህበራት አባላት የተሰማሩባቸዉ የገቢ ማስገኛ ተግባራት ዋና ዋናዎቹ፡-

- የከብት፣ በግ፣ ፍየል እና ዶሮ እርባታና ማድለብ
- ንብ ማነብ
- በሰብል ምርትና በጓሮ አትክትልት ልማት
- ሸቀጣሸቀጥ ንግድ
- ወፍጮ ቤት
- በሆቴል አገልግሎት
- በካፍቴሪያ አገልግሎት
- በጽህፈት መሳሪያዎችና ሱቅ
- የፎቶ ኮፒ ስራ
- አሸዋ፣ ቡሎኬትና ሌሎች የግንባታ ቁሳቁሶች ማምረት
- ወዘተ--- ይገኙበታል

ኤች.አይ.ቪ. በደማቸው የተገኘባቸው ወገኖች የድጋፍና እንክብከቤ አገልግሎት እቅድ አፈጻጸም

ድጋፍና ክብንቤ አገልግሎት የስራ ዝርዝር	መለኪያ	የ2002 በጀት ዓመት/ዓመታዊ/						
		ዕቅድ			ክንዉን			
		ወ	ሴ	ድ	ወ	ሴ	ድ	ንጽጽር
የስነ ልቦና የምክር አገልግሎት ማህበራዊ ድጋፍ	የተደገፉ	37702	44286	81888	24650	33275	57925	70
የምግብ ድጋፍ	የተደገፉ	18463	24915	40875	10148	15895	26043	64
የመጠለያ ድጋፍ	የተደገፉ	8002	9933	17935	543	1059	1602	9
በገቢ ማሰገኛ ተግባራት ስልጠና መስጠት	የተደገፉ	15888	20411	36199	3843	7569	11412	32
ለገቢ ማስገኛ ተግባራት የገንዘብ ድጋፍ ማድረግ	የተደገፉ	16773	20916	37599	4496	8272	12768	34
የቤት ለቤት ድጋፍና ክብካቤ ያገኙ		12726	14912	27638	13546	20921	34467	124
ድምር		***109554***	***135373***	***242134***	57226	86991	144217	60

2.2. ወላጆቻቸውን ላጡና ተጋላጭ ልጆች የሚደረግ ድጋፍ

ወላጆቻቸውን በኤድስና በሌሎች ምክንያቶች የሚያጡ ተጋላጭ ልጆች ቁጥር ከሚደረገው የድጋፍና ክብካቤ ምላሽ በላይ በመሆኑ በርካታ ልጆች ለጎዳና ህይወትና ሌሎች ችግሮች እየተጋለጡ ይገኛሉ፡፡ የነዚህ ልጆች ችግሮች ዘላቂታዊ መፍትሄ የሚሹ ቢሆኑም በክልላችን የሚገኙ አጋር ድርጅቶችና ፈፃሚ አካላት ከተለያዩ ምንጮች በሚገኘውና በአካባቢው ሃብት የገንዘብ ድጋፍ ለጥቂቶቹ የመሠረታዊ ፍላጐትና የትምህርት ድጋፍ እያደረጉ ይገኛሉ፡፡

- ✓ በበጀት ዓመቱ 265503*(87%)* ወላጆቻቸውን ያጡና ተጋላጭ ልጆች የድጋፍና ክብካቤ አገልግሎት ተጠቃሚ ሆነዋል፡፡ ይህም ከ2001 በጀት ዓመት ጋር ሲነፃፀር የ 126522 ወይም የ47% ብልጫ አለዉ፡፡

በተለያዩ ረጂና ፈጻሚ ድርጅቶች የተከናወኑ የመሠረታዊና የትምህርት ድጋፎች እንዲሁም የገቢ ማስገኛ ተግባራት ወላጆቻቸውን ያጡና ተጋላጭ ልጆች ትምህርታቸውን እንዲከታተሉና ጤናማ ዜጐች እንዲሆኑ ከፍተኛ አስተዋጽኦ እያደረገ ይገኛል፡፡

ወላጆቻቸውን ላጡና ተጋላጭ ልጆች የተደረገዉ ድጋፍ እቅድ አፈጻጸም

ዝርዝር ተግባራት		መለኪያ	የ2002 በጀት ዓመት/ዓመታዊ/						
			ዕቅድ			ክንውን			
			ወ	ሴ	ድ	ወ	ሴ	ድ	ንጽጽር %
የስነ ልቦና የምክር አገልግሎትና ማህበራዊ ድጋፍ		የተደገፉ	55985	51895	107880	62512	61201	123713	115
የትምህርት ድጋፍ /የት/ቤት ክፍያ፣ የት/ቁሳቁስ/ የደንብ ልብስ/		የተደገፉ	37926	37580	75506	38187	40946	79133	105
የምግብ ድጋፍ		የተደገፉ	27946	28087	55133	16495	16997	33492	61
የመጠለያ ድጋፍ		የተደገፉ	11219	11032	22251	981	1111	2092	9
በገቢ ማሰገኛ ተግባራት ስልጠና መስጠት		የተደገፉ	11471	10737	22208	6228	6253	12481	56
ለገቢ ማስገኛ ተግባራት የገንዘብ ድጋፍ ማድረግ		የተደገፉ	10810	10160	20970	6722	6576	13298	63
ድምር			155357	148591	303948	131125	133084	264209	87
አሳዳጊ በማፈላለግ መስጠት	**ለሴክተሮች**				207	575	525	1100	531
	ለግለሰቦች				32	75	41	116	362
	ለሌሎች				44	55	23	78	177
	ድምር				286	705	584	1294	452
OVC Task Force ማቋቋም								276	

2.3 ለተጋላጭ ወጣቶች ሴቶች የገቢ ማስገኛ ስልጠናና ድጋፍ

ተ.ቁ	የተከናወኑ ተግባራት		የ2002 በጀት ዓመት/ዓመታዊ/		
			ዕቅድ	ክንውን	%
1	የገቢ ማስገኛ ስልጠና ያገኙ	ወንድ	3238	**2004**	62
		ሴት	6993	**8196**	117
		ድምር	10231	**10190**	99
2	የገንዘብ ድጋፍ ያገኙ	ወንድ	3706	**166**	5
		ሴት	7616	**7007**	92
		ድምር	11322	**8673**	77

2.4 የፀረ ኤች አይ ቪ መድሃኒት አገልግሎት

ክልላችን የፀረ ኤች አይ ቪ መድሃኒት በሚያስፈልጋቸው ሰዎች ብዛት ቀዳሚውን ስፍራ የያዘ በመሆኑ አገልግሎቱን በስፋት ማዳረስ ከፍተኛ ትኩረት የተሰጠው ጉዳይ ነው፡፡ ይሄን አገለግሎት ለማዳረስ የጣቢያዎችን ቁጥር መጨመር፣ የሰው ኃይል ማሰልጠንና ሌሎች ተጓዳኝ ተግባራትን ማከናወን ከዚህም ጋር የመድሃኒቱ ተጠቃሚዎች ያለማቋረጥ እንዲጠቀሙ ክትትልና ድጋፍ ማድረግ ትኩረት ተሰጥቶት እየተሰራ ይገኛል፡፡

ባለፉት አመታት ለክልሉ ህብረተሰብ የተካሄዱት የግንዛቤ ማስጨበጫና የማህበረሰብ ውይይት ያስገኙት ለውጥ ትርጉም የሚሰጠው የነበር ቢሆንም በሶስቱ ዙር የሚሊኒየም ፀረ ኤድስ ዘመቻዎች የተካሄዱት የህዝብ ንቅናቄ ተግባራት ህብረተሰቡን የአገልግሎቶች ተጠቃሚ በማድረግ ረገድ ጉልህ አስተዋጽኦ አበርክተዋል፡፡

በዚህ የ2002 በጀት አመት አገልግሎቱ *በ117* ሆስፒታሎችና *በ144* ጤና ጣቢያዎች በድምሩ 161 የጤና ድርጅቶች አገልግሎቱ እየተሰጠ ይገኛል፡፡ በአጠቃላይ በበጀት ዓመቱ 44500 አዋቂዎችና ህጻናትን በአዲስ የጸረ-ኤች.አይ.ቪ. መድሃኒት ለማስጀመር ታቅዶ ለ17930 አዋቂዎችና ለ4818 ህጻናት ማስጀመር ተችላል፡፡ይህም አፈፃፀሙን 51% ያደርገዋል፡፡

የፀረ ኤች አይ ቪ መድሃኒት አጠቃቀም ሪፖርት ማጠቃለያ

ዞን	አገልግሎት ከተጀመረ የጀምሮ የጀመሩ (Ever started	አዲስ የሚጀ ምሩ አመታ ዊ ዕቅድ	ዕቅድ/ክንውን																				
			በበጀት ዓመቱ አዲስ አገልግሎት የጀመሩ			በአሁን ወቅት የአገልግሎት ተጠቃሚዎች /Currently on ART/			ተዛማጅ በሽታዎች /Ois / የታከሙ			በበጀት ዓመቱ ART ያቋረጡ			የህፃናት ART አገልግሎት ከተጀመረ ጀምሮ መጠቀም የጀመሩ			በበጀት ዓመቱ ከ12 ዓመት በታች ART መጠቀም የጀመሩ			በአሁን ወቅት የአገልግሎት ተጠቃሚዎች ህፃናት /Currently on ART/		
			ወ	ሴ	ድ	ወ	ሴ	ድ	ወ	ሴ	ድ	ወ	ሴ	ድ	ወ	ሴ	ድ	ወ	ሴ	ድ	ወ	ሴ	ድ
ሰ/ሸዋ	5881	2638	462	613	1075	1470	2117	3587	822	1134	1956	107	139	246	198	213	411	133	121	254	181	211	392
አዊ	2984	1600	317	439	756	441	800	1241	887	1559	2446	9	12	21	35	39	74	30	23	53	44	49	93
ኦሮሚያ	2314	720	119	429	548	589	822	1411	65	60	125	35	57	92	31	30	61	27	31	58	29	33	62
ምዕ/ጎጃም	3916	2137	428	759	1187	1540	2339	3879	1376	2076	3452	47	66	113	107	105	212	33	32	65	84	76	160
ደ/ጎንደር	5298	3880	841	908	1749	2968	4224	7192	661	977	1638	28	39	67	38	16	54	54	26	80	36	16	52
ምስ/ጎጃም	10548	9773	806	1182	1988	2343	3010	5353	1916	2936	4852	28	57	85	184	191	375	152	138	290	135	137	272
ሰ/ጎንደር	9947	4050	1068	1456	2524	5487	6301	11178	1439	1378	2817	114	147	261	596	715	1351	78	116	194	629	743	1372
ሰ/ወሎ	5764	4477	717	1019	1736	3893	4849	8742	1236	1940	3176	73	74	147	273	293	566	89	78	167	222	209	431
ደ/ወሎ	13624	9543	1814	2205	4019	6266	8614	14880	3572	4729	8651	212	241	453	552	482	1034	84	78	162	344	310	654
ዋግኽምራ	1030	1578	159	269	428	318	499	817	26	35	61	8	14	22	12	19	31	11	19	30	12	19	31
ባ/ዳር	11010	4800			1920			6368									649			649			830
ድምር	72316	44500	6731	9279	17930	25315	33575	64648	12000	16824	29174	661	846	1507	2026	2103	4818	691	662	2002	1716	1803	4349

ማሳሰቢያ፡- ወንድና ሴት ድምር የማይመጣበት ምክንያት የተሟላ መረጃ ከዞኖች ስላልተገኘ ነው፡፡

- አገልግሎቱ ከተጀመረ ጀምሮ የጀመሩ ሰዎች ቁጥር አሁን እየወሰዱ ካሉት ሰዎች ቁጥር የሚያንሰው የተወሰኑ ዞኖች የተሟላ መረጃ ባለመላካቸው ነው
- የወንድና ሴት ድምር አናዳንድ ቦታዎች ላይ ትክክል የማይመጣው የተወሰኑ ዞኖች በፆታ የተለየና የተሟላ ሪፖ`ር ባለመላካቸው ነው

3. የአቅም ግንባታ

3.1 ስልጠናዎች

የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ዘርፈ-ብዙ ምላሽ ተጠናክሮ እንዲቀጥል በየደረጃው ያሉ ፈፃሚና አስፈፃሚ አካሎችን አቅም ማጠናከር በበጀት ዓመቱ ትኩረት የተሰጠው ተግባር ነው፡፡ በመሆኑም ለእነዚህ አካላት የተለያዩ ቁሳቁሶች ድጋፍ፣ የቴክኒክ እና የገንዘብ ድጋፍ እንዲሁም የተለያዩ የአቅም ግንባታ ስልጠናዎች ተከናውነዋል፡፡

			የ2002 በጀት ዓመት/ዓመታዊ/						
			ዕቅድ			ክንውን			
ተ.ቁ	የስልጠናው አይነት	መለኪያ	ወ	ሴ	ድ	ወ	ሴ	ድ	ንጽጽር %
1	የማ/ሰብ ውይይት የአሰልጣኞች ስልጠና	በቁጥር	230	176	406	394	113	507	125
2	የማ/ሰብ ውይይት የአመቻቾች ስልጠና	በቁጥር	7471	3790	11261	8008	3147	11155	99
3	የማ/ሰብ ውይይት የአሰልጣኞች ማነቃቂያ ስልጠና	በቁጥር	140	108	268	436	234	670	25
4	የማ/ሰብ ውይይት የአመቻቾች ማነቃቂያ ስልጠና	በቁጥር	3589	4080	7759	2766	5676	8442	109
5	ለትምህርት ማ/ሰብ ውይይት የአሰልጣኞች ስልጠና	በቁጥር	154	120	274	115	148	263	96
6	የት/ት ማ/ሰብ ውይይት የአመቻቾች ስልጠና	በቁጥር	3746	3213	6989	4954	2501	7455	107
7	የት/ት ማ/ሰብ ውይይት የአሰልጣኞች ማነቃቂያ ስልጠና	በቁጥር	142	132	274	101	99	200	73
8	የት/ት ቤት ማ/ሰብ ውይይት የአመቻቾች ማነቃቂያ ስልጠና	በቁጥር	2612	2322	4964	563	507	1070	22
9	የበጐ ፈቃድ ፀረ ኤድስ መልዕክተኞች የአሰልጣኞች ስልጠና	በቁጥር	530	664	1194	2077	1612	3659	306
10	የበጐ ፈቃድ ፀረ ኤድስ መልዕክተኞች ማሰልጠን	በቁጥር	7060	6556	13616	15421	7358	22779	167
11	የወጣቶች ውይይት የአሰልጣኞች ስልጠና	በቁጥር	278	290	568	151	103	254	48
12	የወጣት ውይይት አመቻች ስልጠና	በቁጥር	1141	968	2154	457	369	826	38
13	የህይወት ክህሎት የአሰልጣኞች ስልጠና መስጠት	በቁጥር	1360	1368	2748	799	867	1666	61
14	ለተጋልጭ የህ/ሰብ ክፍሎች የህይወት ክህሎት ስልጠና መስጠት	በቁጥር	9266	9865	19931	6981	9332	16313	82
15	የአቻ ለአቻ ውይይት የአሰልጣኞች ስልጠና መስጠት	በቁጥር	179	365	544	134	267	401	74

16	የአቻ ለአቻ ውይይት የአመቻቾች ስልጠና	በቁጥር	2746	2606	5352	944	804	1748	33
17	የኮንዶም አስተዋዋቂዎች	በቁጥር	1204	1067	2271	785	834	1619	71
18	የቤት ለቤት ድጋፍ አሰጣጥ ስልጠና	በቁጥር	800	918	2014	582	789	1371	68
19	በኤች አይ ቪ የምክርና የደም ምርመራ አገልግሎት የጤና ባለሙየዎች ስልጠና	በቁጥር	590	474	1064	218	581	809	76
20	የጤና ባለሙያዎችን በውጤታማ በአገልግሎት አሰጣጥ /Youth friendly) ላይ ስልጠና መስጠት	በቁጥር	85	77	162	14	19	33	20
21	የአባላዘር በሰታዎች ህክምና ስልጠና ለጤና ባለሙያዎች ስልጠና መስጠት (STI)	በቁጥር	132	119	251	3	155	158	63
22	የጤና ኤክስቴሽን ባለሙያዎችን ኤች አይ ቪ ከእናት ወደ ልጅ አንዳይተላለፍ የመከላከል አገልግሎት አሰጣጥ ስልጠና መስጠት (PMTCT)	በቁጥር	59	2056	2115	0	2856	2856	135
23	የጤና ባለሙያዎችን ኤች አይ ቪ ከእናት ወደ ልጅ እንዳይተላለፍ የመከላከልና አገልግሎት አሰጣጥ ላይ ማሰልጠን (pmtct)	በቁጥር	83	188	295	45	512	557	188
24	ለእናቶች ድጋፍ ቡድን የድጋፍ አሰጣጥ ስልጠና (MSG)	በቁጥር	22	756	928	0	329	329	35
25	ለእናቶች ድጋፍ ቡድን አስተባባሪ ስልጠና መስጠት	በቁጥር	94	672	796	0	179	179	22
26	የባህሪ ለውጥ ስርፀት የአሰልጣኞች ስልጠና መስጠት (BCC-TOT)	በቁጥር	150	241	417	79	21	100	24
27	የባህሪ ለውጥ ስርፀት ስልጠና መስጠት	በቁጥር	3384	2793	6177	176	204	380	61
28	የፀረ ኤች አይ ቪ ህክምና በሚሰጥባቸው ተቋሞች ለጤና ባለሙያዎች የቲቢ ኤች አይ ቪ ART Adiherence/Lab እና ሌሎች የስራ ላይ ስልጠና	በቁጥር	287	254	541	698	313	961	177
29	የህ/ሰብ አሳታፊ ዕቅድ ስልጠና	በቁጥር	1646	1170	2816	1692	885	2577	92
30	ሜይንስትሪሚንግ	በቁጥር	2608	2453	5061	2182	743	2925	58
31	የአመራርና አድቮኬሲ	በቁጥር	2061	2328	4389	648	1080	1728	39
32	የኘሮጀክት ዝግጅትና አስተዳደር	በቁጥር	189	106	295	69	85	154	52
33	ጎጅ ልማዳዊ ድርጊቶችና ኤች አይ ቪ/ኤድስ	በቁጥር	5310	4399	9709	1313 6	1552 4	28660	295
34	ስነ ተዋልዶ ጤናና ስነ ፆታና ኤች አይ ቪ/ኤድስ	በቁጥር	4148	4148	8296	1356 4	1443 8	28002	337
35	ክትትልና ግምገማ	በቁጥር	68	56	124	494	256	750	604
ድምር			63564	60898	126023	78686	72940	151556	120

ኤች.አይ.ቪ/ኤድስን ለመከላከልና ለመቆጣጠር፣ ህክምና ለመስጠት እንዲሁም ድጋፍና ክብካቤ ለማድረግ የሚረዱ በርካታ ስልጠናዎችና የአቅም ግንባታ ተግባራት በተለያዩ አጋር አካላት እየተፈጸሙ ይገኛሉ፡፡ በድምሩ 151556(78686 ወንድና 72940 ሴት) ሰልጣኞች በተለያዩና በየደረጃው ባሉ አጋር አካሎች የተሰጡ ስልጠናዎች ናቸው፡፡

የንግድ ክህሎት ስልጠና የተሰጣቸው መስራት የሚችሉ ወላጆቻቸውን ያጡ ህፃናት፣ ኤች.አይ.ቪ በደማቸው ያለባቸው ወገኖችና ለተጋላጭ ወጣቶች(ሴተኛ አዳሪዎችን ጨምሮ) የተሰጠ ሲሆን ከስልጠና በ|ላም የመስሪያ ገንዘብ ድጋፍ፣ ቦታ እና ተገቢው ድጋፍና ክትትል ተደርጎላቸው ወደ ስራ ተሰማርተዋል፡፡

የህይወት ክህሎት ስልጠና የተሰጠው ከፍተኛ ተጋላጭነት ላላቸው የህ/ሰብ ክፍሎች ነው፡፡ በዋነኛነትም በስልጠናው የተሳተፉት ሴተኛ አዳሪዎች፣ ፖሊሶች፣ ተማሪወችና መምህራን፣ ወጣቶች እና ሹፌሮች ናቸው፡፡

3.2 የጤና አገልግሎት መስጫ ተkማትን ማስፋፋት

ተ.ቁ	ተግባራት	መለኪያ	በ2001 በጀት ዓመት ላይ የነበረ	በዚህ በጀት ዓመት በአዲስ ማስጀመር			
				የዓመት ዕቅድ	ክንውን	ንፅፅር	አሁን የተደረሰ
1	kሚ የኤች አይ ቪ የምክርና የደም ምርመራ ጣቢያዎችን ማስፋፋት	ቁጥር	350	217	170	78	520
2	kሚ የPMTCT አገልግሎት መስጫ ጣቢያዎችን ማስፋፋት	ቁጥር	213	216	103	48	316
3	የፀረ ኤች አይ ቪ.መድሀኒት ህክምና አገልግሎት /የህፃናትን ጨምሮ/ በመንግስት ተቋማት ማስፋፋት	ቁጥር	104	44	55	125	144
4	የፀረ ኤች አይ ቪ.መድሀኒት ህክምና አገልግሎት /የህፃናትን ጨምሮ/ በግል ተቋማት ማስፋፋት	ቁጥር	0	0	0	0	0
5	የተንቀሳቃሽ በፈቃደኝነት ላይ የተመሰረተ የኤች አይ ቪ የምክርና የደም ምርመራ ጣቢያ ማቋቋም	ቁጥር	1087	1400	1869	133.5	2956
6	የኮንዶም ማሰራጫ ጣቢያዎችን ማቋቋም	ቁጥር	1052	6787	2141	32	3193

3.3 በኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መረጃ የሚሰጡ ማዕከላትን ማቋቋምና ማጠናከር

ተ.ቁ	ተግባራት	መለኪያ	የ2002 በጀት ዓመት /ዓመተዊ/		
			ዕቅድ	ክንውን	%
1	የኤድስ መረጃ ማዕከላትን ማቋቋም ከት/ቤት ውጭ	በቁጥር	1036	612	59
2	የኤድስ መረጃ ማዕከላትን በት/ተቋማት ማቋቋም	በቁጥር	2435	873	36
3	የት/ቤት ሚኒ ሚዲ ማእከላት መመስረት /ማጠናከር/	በቁጥር	1666	994	60
4	የወጣቶች ዮዝ ፍሬንድሊ የኤድስ መረጃ ማእከል መመስረት /ማጠናከር/	በቁጥር	991	205	20
5	የትምህርት ተቋማት ፀረ-ኤድስ ክበባትን አቅም መገንባት/ማጠናከርና መመስረት	በቁጥር	1861	2552	137
6	ከት/ቤት ውጭ ፀረ-ኤድስ ክበባትን መመስረት /መመስረት/	በቁጥር	753	990	131
7	ሁሉገብ የቀበሌ ወረጃ ማዕከላትን ማቋቋም		1458	789	54

3.4 የኤችአይቪ/ኤድስ ሜይንስትሪሚንግ አፈፃፀም

ተ.ቁ	የተከናወኑ ተግባራት	መለኪያ	የዓመት ዕቅድ	የ2002 በጀት ዓመት /ዓመታዊ/	
				ዕቅድ	ክንውን
1	ተግባራዊ የሚሆን ዕቅድ ያዘጋጁ ሴክተሮች	በሴክትር	3218	3218	3209
2	የስራ ቦታ ላይ ውይይት የሚያካሄዱ ሴክተሮች	በሴክትር	2692	2692	1940
3	ኤድስ ፈንድ ያቋሙ ሴክተሮች	በሴክትር	2961	2961	2701
4	በቀበሌ፣በአርሶአደሩ ማህበረሰብ የኤድስ ፈንድ ማቋም	በሴክትር	2287	2287	1700
5	በኤድስ ፈንድ የተሰበሰበ ገንዘብ	በብር	2220739	2220739	2777642
6	2% በጀት የመደቤ ሴክተሮች	በሴክትር	3053	3053	3323
7	በ2% የተመደበ በጀት	በብር	2134938	2134938	4741671
8	የስራ ቦታ የኤችአይቪ/ኤድስ መመሪያ ማዘጋጀት	በሴክትር	717	717	645
9	ተጠሪ ሠራተኛ የመደቡ ሴክተር መ/ቤቶች	በሴክትር	2728	2728	3364
10	ኤችአይቪ/ኤድስ በሴክተር ላይ ያደረሰውን ተፅዕኖ ያጠና ሴክተር	በሴክትር	177	177	51

3.5 በየደረጃው ያሉ የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ማ/ጽ/ቤቶችን አቅም ማጠናከር

ከፌዴራል ኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከ.መቆ.ጽ/ቤት ጋር በመሆን ከፑልድ ፈንድ በተገኘ ድጋፍ በየደረጃው ያሉ የጽ/ቤቶቻችን ሰራተኞች ትምህርትና ስልጠና ተመልምለው ተመዝግበዋል፡፡ በዚሁ ፕሮግራም 63 ሰራተኞች በርቀት ትምህርት - ዲፕሎማ ያላቸው ከሆነ ወደ ዲግሪ፣ ዲግሪ ያላቸው ከሆነ ደግሞ የማስተርስ ፕሮግራም እየተማሩ ይገኛሉ፡፡ የዚህ የሠው ሃይል ስልጠና ለጤናና ለማስተባበሪያ ጽ/ቤቱ ሠራተኞች የተሰጠ ነው፡፡ 59 ሰራተኞች የአጭር ጊዜ ስልጠና - ለፋይናንስ ባለሙያዎች የፋይናንስ አስተዳደር ለፕሮግራም አስተባባሪወች ደግሞ የአመራርና የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ፕሮግራም ማኔጅመንት የአጭር ጊዜ ስልጠና እንዲያገኙ ተደርጓል፡፡

4. የክትትልና ድጋፍ ተግባራት

የታቀዱ ተግባራትን ለማሳካት በየደረጃው የክትትልና ድጋፍ ተግባራት ተከናውነዋል፡፡ ወቅታዊ የሆነ የመስክ ክትትል፣ የቴክኒክ ድጋፍ ማድረግ፣ ለሚያጋጥሙ ችግሮች መፍትሄ መፈለግ፣ የስራ

አመራርና መደበኛ የኤች አይ ቪ/ኤድስ መከ/መቆ ም/ቤት ስብሰባዎች፣ የዕቅድ ክንውን አፈፃፀምን መገምገም የመሳሰሉት መደበኛ የሆኑ የክትትልና ድጋፍ ተግባራት ናቸው፡፡

የክልሉ ስራ አመራር ቦርድ በክልሉ እየተደረገ ያለውን ሁለገብ እንቅስቃሴ ለመከታተል፣ ውሳኔዎችን ለመስጠትና አቅጣጫ ለማሳየት እንዲሁም ችግሮችን ለመፍታት በፕሮግራሙ መሠረት 3 መደበኛ ስብሰባዎችን አካሂዷል፡፡ በክልል ደረጃ ከወረዳ ጀምሮ ሁሉንም አጋር አካላት ባሳተፈ መልኩ የክልሉ ስራ አመራር ቦርድ እንዲመራው በማድረግ የ2001 ስራ አፈፃፀምና የ2002 ዕቅድ በኮምቦልቻና በባህር ዳር የምስራቅና የምዕራብ አማራን በመከፋፈል እንዲገመገም ተደርጓል፡፡ እንዲሁም የ6 ወሩን እቅድ አፈጻጸም በባህርዳር ከተማና በደብረ ማርቆስ ከተማ ሁሉንም ፈፃሚዎችና አስፈፃሚዎችና አጋር አካላትን ባሳተፈ ሁኔታ ተገምግሟል፡፡ በክልል ደረጃ ለሚቀረቡ ፕሮጀክቶችም አፋጣኝ ምላሽ ለመስጠት የስራ አመራር ቦርዱ የሰየመው የሪቪው ቦርዱ በጋራ በመሆን ፕሮጀክቶችን እየገመገመ ድጋፍ አድርጓል፡፡ በክልል ደረጃም የሁሉንም ቢሮዎች በመያዝ የ2001 የበጀት ዓመት አፈፃፀምና የ2002 በጀት ዓመት የዕቅድ ቀርቦ ውይይት ተደርጎበታል፡፡ በዞንና በወረዳ እየተደረገ ያለውን እንቅስቃሴ በመገምገም በኩል በዞንና በወረዳ መደበኛ የምክር ቤት ጉባዔዎች ተካሂደዋል፡፡ በዚህም መሠረት በአመራሩ ላይ የባለቤትነት ስሜት እንዲፈጠር ተደርጓል፡ ድጋፋዊ የመስክ ጉብኝት ከክልል ከዞንና ከወረዳ በየወቅቱ እየተደረገ ሲሆን የዞን ማስ/ጽ/ቤቶች እንደየዞናቸው ስፋትና የወረዳዎች ብዛት ተንቀሳቅሰው ለወረዳ ማስ/ጽ/ቤቶችና ለፈፃሚዎች ድጋፍ አድርገዋል፡፡በክልል ደረጃ በክልል ያሉትን አጋሮችንና የዞንና የወረዳ አስተዳደርን፣ጤና ፅ/ቤትን ባሳተፈ መልኩ በበጀት ዓመቱ ሁለት ጊዜ ድጋፋዊ የመስክ ክትትልና ድጋፍ ተደርጓል፡፡ ዞኖችና ወረዳዎችም በተመሳሳይ መልኩ በቀበሌዎች በመንቀሳቀስ ድጋፋዊ ክትትል አድርገዋል፡፡ በዚህም መሰረት ግብረ-መልስ እንዲያገኙና አፈፃፀማቸውን እንዲያሻሽሉ አስተዋፅኦ አድርጓል፡፡

በክልሉ ወደ ዞኖችና ወረዳዎች የተደረገን የመስክ ድጋፋዊ ክትትልን በሚመለከት የተለያዩ ኘሮግራሞችን ለማስተባበርና ክትትል ለማድረግ ጥረቶች ተደርገዋል፡፡ ዋና ዋናዎቹም በዞኖች የዕቅድ ክንውን ግምገማዎችና የኤች አይ ቪ/ኤድስ መከ/መቆ ም/ቤት መደበኛ ጉባዔዎች ላይ መገኘ ትና አስፈላጊውን ድጋፍ ማድረግ ይገኙበታል፡፡

በሁሉም መስኮች እየተደረጉ ያሉ እንቅስቃሴዎችን ሪፖርቶች በየደረጃው በማዘጋጀትና በመወያየት ጠንካራ ተሞክሮዎች ተጠናክረው እንዲቀጥሉ ክፍተቶች ደግሞ በተቻለ ፍጥነት በየደረጃው እንዲፈቱ ተደርጓል፡፡

የተካሄዱ የክትትልና ግምገማ ተግባራት

ተ.ቁ	ተግባራት	የዓመት ዕቅድ	የ2002 በጀት ዓመት/ዓመታዊ/		
			ዕቅድ	ክንውን	%
1	የወረዳ ፀረ ኤች አይ ቪ/ኤድስ ም/ቤት ጉባኤ ማካሄድ	296	296	221	75
2	የስራ አመራር ቦርድ ስብሰባ ማካሄድ	1467	1467	1204	82
3	የልምድ ልውውጥ በቀበሌዎች ደረጃ ማካሄድ	364	364	831	228
4	የምዝና /ሪቪው ቦርድ ስብሰባ ማካሄድ	1893	1893	1114	59
5	በየደረጃው የተካሄዱ የልምድ ልውውጦች	148	148	148	100
6	የሩብ ዓመት ዕቅድ አፈፃፀመ ግምገማ ማካሄድ	564	564	399	71
7	የመስክ ድጋፋዊ ክትትል ማካሄድ	2905	2905	3011	103
8	የአጋርነት የምክክር መድረክ ፎርሞችን መመስረት /ማጠናከር/	153	153	90	59
9	የተካሄዱ የአጋርነትና የምክክር መድረክ ስብሰባዎች	119	119	109	92

5. የበጀት አጠቃቀምና የተከናወኑ ተግባራት

1. በበጀት ዓመቱ ሌሎች በዘርፉ የሚሰሩትን መያዶች ሳይጨምር በኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከ.መቆ.ማስ/ጽ/ቤት የሂሳብ አካውንት ብቻ ለኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከ.መቆ ማስፈፀሚያ ተግባራት ለስራ ዝግጁ የነበረ ገንዘብ ማጠቃለያ

No	Source of Fund	Balance Forwarded from June 30/2001	Current Budget Transferd /in 12 Months/	Total Budget	Remark
1	Global Fund	58,170,809.83	120,746,325.83	178,917,135.66	
3	EMSAP MAP II	5,523,128.50	20,168,028.46	25,691,156.96	
4	UNDAF Program				
4.1	UNICEF	148,656.00	1,046,059.00	1,194,715.00	
4.2	UNFPA	568,356.58	2,130,477.87	2,698,834.45	
4.3	UNDP	993,794.18	678,400.92	1,672,195.10	
	UNDAF Total	1,710,806.76	3,854,937.79	5,565,744.55	
5	NORAD Program				
5.1	UNICEF	1,798,856.17	3,380,129.94	5,178,986.11	
5.2	UNFPA	3,892,044.50	2,183,864.60	6,075,909.10	
	NORAD Total	5,690,900.67	5,563,994.54	11,254,895.21	
6	POOLD FUND	3,428,452.17	0.00	3,428,452.17	
7	CDC	65,558.69	0.00	65,558.69	
8	PSI	127,036.63	0.00	127,036.63	
9	Action Aid	471,354.81	0.00	471,354.81	
	Grand Total	75,188,048.06	150,333,286.62	225,521,334.68	

ከላይ የተጠቀሰዉ በጀት መጠን አጠቃቀም ማጠቃለያ

No	Source of Fund	Total Budget	Total Expenditure	Unsetteld Balance			Remark
				Zone , Woreda & implementer's Unsetteld Balance	Regional Balance	Total Unsetteld Balance	
1	Global Fund	178,917,135.71	140,293,113.17	35,584,546.96	3,039,475.58	38,624,022.54	
3	EMSAP MAP II	25,691,156.96	18,811,843.77	2,541,144.99	4,338,168.20	6,879,313.19	
4	UNDAF Program						
	UNICEF	1,194,715.00	770,142.70	348,778.30	75,794.00	424,572.30	
	UNFPA	2,698,834.45	2,539,627.70	1,765.00	157,441.75	159,206.75	
	UNDP	1,672,195.10	1,243,015.45	0.00	429,179.65	429,179.65	
	Total	5,565,744.55	4,552,785.85	350,543.30	662,415.40	1,012,958.70	
5	NORAD Program						
	UNICEF	5,178,986.11	4,613,645.30	565,340.81	0.00	565,340.81	
	UNFPA	6,075,909.05	6,075,909.05	0.00	0.00	0.00	
	Total	11,254,895.16	10,689,554.35	565,340.81	0.00	565,340.81	
6	POOLD FUND	3,428,452.17	1,460,558.91	362,723.43	1,605,169.83	1,967,893.26	
7	CDC	65,558.69	63,287.67	0.00	2,271.02	2,271.02	
8	PSI	127,036.63	127,036.63	0.00	0.00	0.00	
9	Action Aid	471,354.81	454,065.73	17,108.18	180.90	17,289.08	
	Grand Total	225,521,334.68	176,452,246.08	39,421,407.67	9,647,680.93	49,069,088.60	

በበጀት ዓመቱ ከአጋሮች በተገኘ ቀጥተኛ ድጋፍ(አጋሮች በማስተባበሪያ ጽ/ቤታችን ሒሳብ አካዉንት ያልገባ በጀትነገር ግን ለጽ/ቤታችን ስራ አገልግሎት የዋለ) ስራ ላይ የዋለ በጀት

No	Activity & Source of Fund	Total Budget	Remark
	Regional Conference on HIV/AIDS Prevention & Control Response in Amhara Region		
1	Population service international	167,685.00	
1.1	UNICEF	111,138.57	
1.2	I-TECH Ethiopa	231,227.00	
1.3	UNFPA	503,554.25	
1.4	Intra-Health International	409,080.00	
	Total	1,422,684.82	
2	Joint Annual Review Meeting for 2008/2009 Accomplishment		
2.1	I-TECH Ethiopa	648,440.00	
2.2	Intra-Health International -Ethiopa	578,955.30	
2.3	MSH-HCSP	630,000.00	
	Total	1,857,395.30	
3	World AIDS Day Celebretion		
3.1	Path Finder	64,050.00	
3.2	CVM International	19,500.00	
3.3	DKT-Ethiopa	10,000.00	
4.4	OSSA	4,300.00	
3.5	MSH	119,500.00	
3.6	Intra-Health International -Ethiopa	100,000.00	
3.7	Car Bahir Dar	15,000.00	
	Total	332,350.00	
4	Joint Mid Year Review Meeting for 2009/2010 Accomplishment		
	MSH		
	Grand Total	3,612,430.12	

የመንግስት መደበኛ በጀት አጠቃቀምን በሚመለከት

ተ.ቁ	የወጭ ዓይነት	ስራ ላይ የዋለ በጀት
1	ለደመወዝ	510,745.33
2	ለነዳጅና ቅባት	128,551.40
3	ለመኪናና ፎቶ ኮፒ ጥገና	191,374.37
4	ለጉልበት ሠራተኛ	3,461.00
5	ለአላቂ ዕቃ	45,130.10
6	ለውሎ አበል	5050.71.00
7	ለመስተንግዶ	16,474.15
8	ለስልክ	84,367.00
9	ለህትመት	2312.17
10	ለቢሮ ኪራይ	322,038.49
11	ለደንብ ልብስ	13,046.35
12	ሌሎች ልዩ ልዩ ወጭዎች	186561.55
	ጠቅላላ ድምር	1504061.91

2. የሰው ሀይል ስራ አመራር

የአብክመ ኤች አይ ቪ ኤድስ መከ/መቆ/ጽ/ቤት በጥቅሉ 571 ሰራተኞች በስራ ገበታ ላይ ይገኛሉ፡፡ ከነዚህ ሰራተኞች መካከል 211 ወይም 37 በመቶ ሴቶቸ ናቸው፡፡ በትምህርት ደረጃም አጠቃላይ ሰራተኛው ሲመዘን 40.6% ድግሪና ከዚያ በላይ፣ 53.06% ዲፕሎማ የትምህርት ደረጃ ያላቸው ሲሆኑ ቀሪው 6.34 በመቶው ከዲፕሎማ በታች የትምህርት ደረጃ እንዳለቸው መረጃዎች ያሳያሉ፡፡ በ2002 በጀት ዓመት 16 አዲስ ሰራተኞች የተቀጠሩ ሲሆን 15 ሰራተኞች ዝውውር አግኝተዋል፡፡ ከክልል እስከ ወረዳ ድረስ የነበሩ 19 ሰራተኞች ደግሞ በገዛ ፈቃዳቸው ስራቸውን ለቀዋል፡፡

የሠው ኃይል ብዛት በክልል በዞንና በወረዳ

ተ.ቁ	ዞን/ክልል	የሰው ሀይል		ድምር	የት/ት ደረጃ			ድምር
		ወንድ	ሴት		ከዲፕሎማ በታች	ዲፕሎማ	ድግሪና ከዚያ በላይ	
1	ክልል ማስ/ጽ/ቤት	39	19	58	9	20	29	58
2	ባ/ዳር ልዩ ዞን	4	3	7	2	1	4	7
3	ምዕ/ጎጃም	31	20	51	1	30	20	51
4	ምስ/ጎጃም	40	19	59	3	29	27	69
5	ደ/ጎንደር	28	13	41	4	21	16	41
6	ሰ/ጎንደር	47	30	77	1	47	29	77
7	ሰ/ወሎ	30	14	44	1	26	17	44
8	ደ/ወሎ	41	29	70	1	42	27	70
9	ሰ/ሸዋ	46	31	77	10	44	23	77
10	አዊ	22	15	37	2	16	19	37
11	ኦሮምያ	13	9	22	0	13	9	22
12	ዋግህምራ	19	9	28	2	14	12	28
	ድምር	360	211	571	36	303	232	571

በበጀት ዓመቱ የሰራተኞችን አቅም ከማጠናከር አንፃር የተለያዩ ተግባራት ተከናዉነዋል፡፡

- ከፑል ፈንድ በተገኘ በጀት በአጭር ጊዜ የትምህርት ኘሮግራም 25 ሠራተኞች Leadership and HIV/AIDS Mainstreaming እና 22 ሠራተኞች Financial Management በደብረ ዘይት ስራ አመራር ማሰልጠኛ ተቋም ስልጠና እንዲሰለጥኑ ተደርጎል፡፡
- በዲግሪ ኘሮግራም በተለያዩ ዩኒቨርስቲዎች 21 ሠራተኞች የተለያዩ ትምህርቶችን በመከታተል ላይ ናቸው፡፡

- በማስተርስ ኘሮግራም 47 ሠራተኞች በMA Sociology፣ MA Social Work፣ MA Economics፣ MBA እና MPH የትምህርት ዘርፎች በተለያዩ ዩኒቨርስቲዎች በመማር ላይ ናቸው
- ስራቸውን በገዛ ፈቃዳቸው ለለቀቁ እና ወደ መንግስት በመግባታቸው ምክንያት ኘሮፊደንት ፈንድ ማውጣት ለፈለጉ ለ234 ሠራተኞች ክፍያ ተፈፅሞላቸዋል፡፡

በእርዳታ የተገኙ ንብረቶች

ተ.ቁ	የዕቃው ዓይነት	መለኪያ	ዩኒሴፍ	ኖራድ	ዩኤንፊፒኤ	ግሎባል	ዓለም ባንክ
1	ላፕቶፕ ኮምፒውተር	በቁጥር	8				
2	ቴሌብዥን		7		7		
3	ሶኒ ቴፕ		5				
4	ድጅታል ካሜራ		7				
5	ደቪዲ ሶኒ		7				
6	ያምሃ መተር ሳይክል		20	7			16
7	ጠረጴዛ			22			
8	ተሽከርካሪ ወንበር			22			
9	የእንግዳ ወንበር			8	70		
10	ዩፒኤስ			8			
11	ኮምፒውተር ስታንድ			8			
12	ፋይል ካቤኔት			8			
13	አምፕሊፋየር			7			
14	የሙዚካ ኪይ ቦርድ			7			
15	ቲቪ ሴት				7		
16	ዲቪዲ ፕላየር				7		
17	ማይክ			7			
18	ስታብላይዘር		14				
19	የተለያዩ መጽሀፎች					47	

6. ያጋጠሙ ዋና ዋና ችግሮችና የተወሰዱ የመፍትሄ ርምጃዎች

6.1 ያጋጠሙ ዋና ዋና ችግሮች

- በጀት በወቅቱ አለመለቀቅ፣
- በየደረጃዉ ያለዉ አደረጃጀት በወቅቱ እየተሰበሰበ ስራዎችን በአግባቡ መገምገም አለመቻል
- የመንግስት ተቋማት ለስራው ትኩረት አለመስጠት፣የ2%ና ኤድስ ፈንድ ተግባራዊ እንቅስቃሴ ዝቅተኛ መሆን
- ፈፃሚ አካላት ጥራቱን የጠበቀና በወቅቱ ሪፖርት መላክ አለመቻል፣
- የማህበረሰብ ውይይት መርሁን ተከተሎ አለመካሄድ/መቆራረጥ/፤ አጋር አካላት በቂ ድጋፍ አለማድረግ፣
- ድጋፍ ለሚያስፈልጋቸው ሠዎች ዘላቂ የሆነ ድጋፍ አለማድረግ፣የማህበር አባላትም አለመስማማት
- የጤና ኤክስቴንሽን ሰራተኞችና ሌሎች የሰለጠኑ አመቻቾች የማህበረሰብ ውይይቱን በተገቢው መንገድ አለመምራት
- በቀበሌ ደረጃ ያለው የፀረ-ኤች.አይ.ቪ/ኤድስ አደረጃጀት አለመጠናከር
- ቅንጅታዊ አሰራር አለመጠናከር
- በየደረጃዉ የክትትልና ድጋፍ ተግባራት አለመጠናከር
- በተወሰኑ ዞኖችና በበርካታ ወረዳዎች የተሽከርካሪ ችግር መኖር
- የቴስት ኪት አቅርቦት ችግር
- የሰዉ ሀይል መልቀቅና በወቅቱ አለመሟላት/በየስራ ሂደቱ፤ከወረዳ እስከ ክልል/

6.2 የተወሰዱ የመፍትሄ እርምጃዎች

- የዞን ማስ/ጽ/ቤቶች በተቻለ አቅም ለወረዳዎች ክትትልና ድጋፍ እንዲያደርጉ፣ በክልል ደረጃ ለየፕሮግራሞቹ ለዞኖች ገለፃ ማድረግ፣ የዕለት ከዕለት የስልክ ግንኙነት በማድረግ መወያየት
- በመስክ ድጋፋዊ ክትትል በማድረግ የነበሩ ችግሮችን መፍታት፣
- የዕቅድ አፈፃፀም ግምገማ በክልል ደረጃ በማካሄድ ባጋጠሙ ችግሮች ላይ መፍትሄ መስጠት
- ከፌዴራል ኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከ/መቆ/ጽ/ቤት እና ከሌሎች ረጅ ድርጅቶች ጋር በመነጋገር ለዕቅድ ማስፈፀሚያ የሚሆን በጀት ማግኘት፣
- ተጨማሪ አመቻቾች እንዲሰለጥኑ ተደርጓል

- አጋር አካላትን ያሳተፈ ድጋፋዊ ክትትል እንዲካሄድና ግብረ መልስ ለሚመለከታቸዉ ሁሉ እንዲደርሳቸዉ ተደርጓል፡፡
- የ2 ፐርሰንት በጀትና ኤድስ ፈንድ በጀት አጠቃቀም መመሪያ እንዲዘጋጅ ተደርጓል፡፡

6.3 የታዩ መልካም የስራ እቅስቃሴዎች

- በየደረጃው ያለው አመራር በሚፈለገው ደረጃ ባይሆንም ከጊዜ ወደ ጊዜ ትኩረቱ እየጨመረ መምጣት
- የህብረተሰቡ ግንዛቤ ማደግና በየዘርፉ አገልግሎት በማግኘትም ሆነ ምላሽ በመስጠት እያሳየ ያለው እንቅስቃሴ የሚያበረታታ መሆኑ
- በድጋፍና ክብካቤ ተግባራት የማህበራት ተሳትፎ ማደግ፣እየተከናወኑ ያሉ የገቢ ማስገኛ ተግባራት ውጤታማነት እየተሻሻለ መምጣት
- በኤድስ ፈንድ ወደ ተግባር በመገባት መጀመሩና ወላጅ ያጡ ህጻናት ቋሚ የሆነ የምግብና የትምህርት እድልና ድጋፍ ማግኘታቸው፣
- የህዝብ ንቅናቄ ተግባራት ተጠናክሮ መቀጠል፣
    - የማህበረሰብ ውይይቶች ወደ ዕድር መቀየር፣ በድጋፍና እንክብካቤ መሰማራት፣ የተወሰኑ ውሳኔዎች ተግባራዊ መደረግ፣ህብረተሰቡ የአካባቢውን ችግር በራሱ ለመፍታት መሞከሩ፣በልማት ስራ መሰማራት፣
    - የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ሜይንስትሪሚንግ እንቅስቃሴ እየተሻሻለ መምጣት
- የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ የጤና አገልግሎቶች እየተስፋፉ መምጣት፣
- ከአጋርና ረጂ ድርጅቶች ጋር ያለው ትብብርና የኘሮግራሞች አፈፃፀም መሻሻልና የአጋር ድጅቶች ከክልሉ ጋር ለመስራት ያላቸው ፍላጎት ከፍተኛ መሆን፣
- ህብረተሰቡ በከፍተኛ ደረጃ የደም ምርመራ አገልግሎት ተጠቃሚነቱ እያደገ መምጣቱ፤
- ለአስፈፃሚዎችና ለፈፃሚዎች የተለያዩ ስልጠናዎች መሰጠጣቸዉ፤
- አጋር አካላትን ያሳተፈና የተጠናከረ ድጋፍና ክትትል መጀመሩ/በክልል ደረጃ/፤

7. ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች

- ተከታታይና መደበኛ የሆነ ድጋፋዊ ክትትል ማካሄድ፣ ለዚህም በየደረጃው ያለው ፈፃሚ አካል ተጠሪ ከመመደብ ያለፈ ትርጉም ያለው ስራ ከተልዕኮአቸው አንፃር አካተው እንዲሰሩ በማድረግ፣
- በየደረጃው ያለው የኤችአይቪ/ኤድስ ምክር ቤትም ሆነ ስራ አመራር ቦርድ/ኮሚቴ በፕሮግራሙ መሠረት እንቅስቃሴውን እንዲገመግም፣አቅጣጫ እንዲሰጥ በማድረግ
- የመንግስት፣መንግስታዊ ያልሆኑ፣የሐይማኖት ድርጅቶችን፣የሲቪክ ማህበራትን እንቅስቃሴ የበለጠ ማቀናጀት
- ለሁሉም ፕሮግራሞቻችን አፈፃፀም ግብዓት የሆነውን የማህበረሰብ ውይይት ጠንካራ ክትትል በማድረግ የተጀመሩት ተጠናክረው እንዲቀጥሉ፣ ባልተጀመረባቸው ቀበሌዎች አዳዲሶች እንዲጀመሩ እንዲሁም ተጋላጭ የሆነውን ወጣት ህብረተሰብ በት/ት ቤት ለማግኘት በእነሱም አማካኝነት ለቤተሰቦቻቸው ለማዳረስ የትምህርት ቤት የማህበረሰብ ውይይት አጠናክሮ ማሰቀጠል
- ለኤች.አይቪ/ኤድስ ምላሽ ከውጭ ልዩ ልዩ ምንጮች ይልቅ በአካባቢ ሃብት ላይ ትኩረት በማደረግ ምላሹን ዘላቂ ማድረግ
- ለተለያዩ ኘሮግራሞች የመጣን በጀት በወቅቱ ስራ ላይ አውሎ በማወራረድ አፈፃፀምን ማሳደግ፣
- በድጋፍና እንክብካቤ ላይ የሚውለውን የውጭም ሆነ የአካባቢ ሃብት ዘላቂ በሆኑ በተለይም በገቢ ማስገኛ ላይ እንዲውል፣ እንዲሁም ቫይረሱ በደማቸው ውስጥ ያለባቸው ሠዎች የመስራት ባህልን እንዲለምዱ ማድረግ፣ በተጨማሪም በማህበራት አባላት መካከል ያለውን አለመግባባት ትኩረት ሰጥቶ መከታተልና መፍታት
- በክልል፣ በዞን በወረዳ የሚደረጉ እንቅስቃሴዎችን መረጃ በተደራጀ መንገድ መያዝ፣ወቅታዊና ጥራቱን የጠበቀ የሪፖርት ልውውጥ ማድረግ፣
- የዞንና የወረዳ ማስ/ጽ/ቤቶችንና ባለሞያዎች አቅም የማጎልበት ስራ አጠናክሮ መቀጠል፣
- በየደረጃዉ ተላልፈዉ ያለተወራረዱ የግሎባል ፈንድና ሌሎች በጀቶች በተያዘላቸዉ የግዜ ገደብ በአግባቡ ስራላይ ዉለወ እንዲወራረዱ ማድረግ፤
- ተሽከርካሪ ለወረዳዎች ማሟላት/ለሌላቸዉ/